

Stanovisko Republikovej únie zamestnávateľov

- Riadne predbežné stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach
 - <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/812>
 - Materiál v pripomienkovom konaní do 18.01.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového Ministerstvom financií SR na základe uznesenia vlády SR č. 627/2013

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

V návrhu nariadenia stanovený ekvivalentný súbor pravidiel na dovoz tovaru dopĺňa systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ (ďalej len „EU ETS“). Zoznam tovaru, na ktorý sa nariadenie vzťahuje, je uvedený v prílohe I. Krajiny a územia, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, sú uvedené v prílohe II. Mechanizmus CBAM bude založený na deklaračnej povinnosti, v rámci ktorej schválený deklarant každoročne predloží vyhlásenie o viazaných emisiách v tovare dovezenom na colné územie EÚ a odovzdá počet certifikátov CBAM, ktorý zodpovedá deklarovaným emisiám. Stanovujú sa povinnosti a práva schválených deklarantov tovaru, podmienky žiadosti o povolenie dovážať tovar na colné územie EÚ, metódy výpočtu emisií viazaných v tovare dovezenom na colné územie EÚ, mechanizmus overovania viazaných emisií akreditovanými overovateľmi. Certifikáty CBAM sa líšia od kvót EU ETS, ktoré sú denne obchodované formou aukcie. Stanovuje sa teda výpočet ceny certifikátov CBAM, pričom Komisia bude poverená úlohou vypočítať a uverejňovať priemernú cenu. Z dôvodu, že obchod s elektrickou energiou je odlišný od obchodu s iným tovarom, mierne odlišne sa upravuje uplatňovanie mechanizmu CBAM pre elektrickú energiu. Upravuje sa mechanizmus sankcií a prechodné obdobie, počas ktorého sa mechanizmus CBAM bude uplatňovať ako ohlasovacia povinnosť.

Postoj RÚZ k materiálu

V návrhu nariadenia stanovený ekvivalentný súbor pravidiel na dovoz tovaru dopĺňa systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ. **RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedenú zásadnú pripomienku.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k návrhu ako celku

V rámci súčasného nastavenia Európskeho systému obchodovania z emisnými kvótami európsky priemysel už dnes zdieľa zvýšené regulačné náklady v dôsledku približne 20 % – 25 % rozdielu medzi reálnymi emisiami a alokáciou bezplatných kvót. Keďže do roku 2030 nebudú existovať žiadne porovnateľné výdavky za emisie skleníkových plynov u našich medzinárodných konkurentov a navyše sa Európska únia rozhodla pre navýšenie svojho dekarbonizačného úsilia -- redukcia emisií CO₂ o -55% (do roku 2030 v porovnaní s rokom 1990) oproti pôvodným -40%, máme za to, že dotknutý európsky priemysel počas svojej transformácie potrebuje posilnenú (nie OSLABENÚ) ochranu proti riziku tzv. carbon leakage.

V tomto kontexte žiadame, aby sa Slovenská republika v otázke CBAM zasadila o nasledovné priority a požiadavky:

- účinnosť CBAM v období rokov 2026 až 2030 je nutné testovať so skutočnými platbami dovozcov s cieľom predísť potenciálnemu obchádzaniu a absorpcii nákladov na emisie uhlíka výrobcami z tretích krajín. Akékoľvek oslabovanie ochrany v dotknutých sektoroch počas tohto obdobia (znížením bezplatnej alokácie) by priamo ohrozilo ich konkurencieschopnosť aj samotnú transformáciu na nízko uhlíkové technológie. Následné (po roku 2030) postupné znižovanie voľnej alokácie pre odvetvia, na ktoré sa vzťahuje CBAM, by malo byť podmienené výsledkami tohto testovacieho obdobia.
- Počas pilotnej fázy v rokoch 2023 – 2025 dovozcovia ešte reálne nebudú platiť žiadne poplatky (CBAM certifikáty) a vykazované údaje nebudú podliehať overovaniu. Nie je teda zabezpečená spoľahlivosť

ani konzistentnosť údajov. V sekundárnej legislatíve navyše stále nie je zakotvená metodika výpočtu „zabudovaných“ emisií. Z týchto dôvodov nebude možné relevantne vyhodnotiť účinnosť CBAM. Európskou komisiou navrhované postupné znižovanie bezplatných kvót pre sektory CBAM už od roku 2026 je preto predčasné, najmä v prípade sektorov s vysokou mierou obchodovateľnosti, ako je oceľ. Dôsledky znižovania alokácie navyše budú mať vplyv aj na nadväzujúce (downstream) sektory a obchodné vzťahy (rast ceny poplatku CBAM) a oslabia vývoz EÚ.

- Pri aplikovaní CBAM by malo byť zabezpečené rovnaké podmienky aj pre európskych exportérov (napr. úplné bezplatné pridelovanie kvót), ktorí vyvážajú približne 20 mil. t ocele ročne. Podľa právneho stanoviska viacerých obchodnoprávných kancelárií to je plne v súlade s pravidlami WTO.

Dekarbonizačné investície je nevyhnutné podporiť vyváženým legislatívnym rámcom a efektívnymi finančnými mechanizmami. Medzi ne patrí aj potreba zosúladiť revíziu Európskeho systému obchodovania s emisnými povolenkami (EÚ ETS) s návrhom mechanizmu európskeho cezhraničného opatrenia na uhlík, aby sa popri tlaku na znižovanie emisií skleníkových plynov zlepšila aj konkurencieschopnosť európskych podnikov. Príjmy tak zo systému EÚ ETS, ako aj z iných zdrojov (napr. CBAM), by mali byť cielene určené na zelené investície v priemyselných odvetviach, ktoré spadajú pod systém EÚ ETS. V opačnom prípade stratíme v porovnaní s našimi konkurentmi na globálnej úrovni pôdu pod nohami

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/812>